

PROVEDBA I REZULTATI UZGOJNO SELEKCIJSKOG RADA U KOZARSTVU TIJEKOM 1999. GODINE

Karmen Sinković

Kozarska proizvodnja u nas još uvijek nema onu važnost koju bi trebala imati s obzirom na svoju gospodarsku vrijednost, a koju ima u drugim razvijenim stočarskim zemljama.

Osnovni problemi koji prate kozarsku proizvodnju u Hrvatskoj su djelomično riješen plasman mlijeka i mliječnih proizvoda, neriješen plasman jarećeg mesa, te otežan plasman kvalitetnih rasplodnih jarica i jaraca.

Neki uzgajivači koza sami prave mliječne proizvode i plasiraju ih na tržište, dok su neki vezani na organizirani otkup mlijeka.

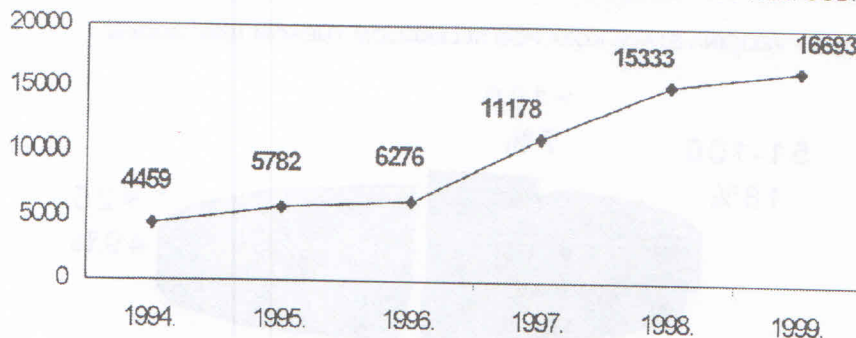
Problem u kozarskoj proizvodnji je i plasman jaradi, jer većina jarenja je početkom godine tako da se odjednom pojavljuje velik broj jaradi.

U vezi s time je i plasman jarećeg mesa na tržište, za kojeg možemo reći da je sezonskog karaktera, a i potrošnja jarećeg mesa u Hrvatskoj još uvijek je mala.

Nadalje, problem je i plasman rasplodnog podmlatka, jarica i jaraca u svrhu širenja kozarske proizvodnje. Većina uzgajivača nema početna financijska sredstva za nabavku kvalitetnih rasplodnih grla.

Unatoč svim problemima koji prate ovu granu stočarske proizvodnje, ona ima svoj lagani trend porasta.

Grafikon 1. - KRETANJE BROJNOG STANJA KOZA POD SELEKCIJOM OD 1994-1999. GODINE

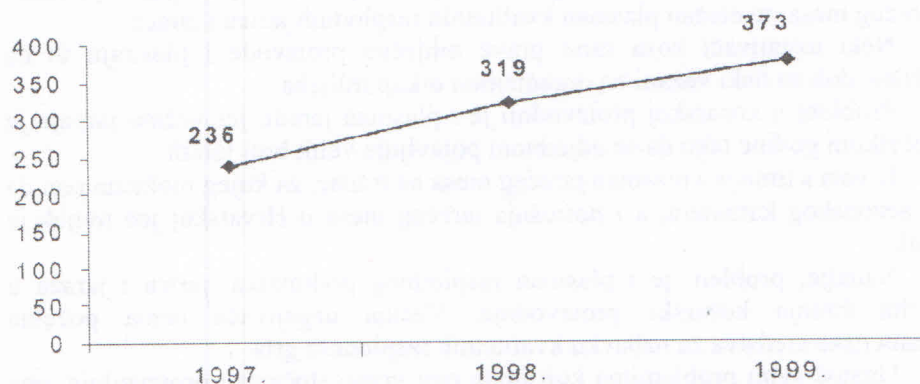
Karmen Sinković, dipl. ing. agronomije, Dvorničićeva 13 Zagreb, voditelj pododjela za uzgoj i selekciju ovaca i koza, Hrvatski stočarsko selekcijski centar, Kačićeva 9/III, Zagreb.

Prema raspoloživim podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske broj ukupne populacije koza na dan 15. siječnja 1999. godine iznosio je 77.862 grla.

Pod selekcijom ukupno je sa 31.12.1999. godine evidentirano 16.693 grla, što je 21.44% u odnosu na ukupnu populaciju.

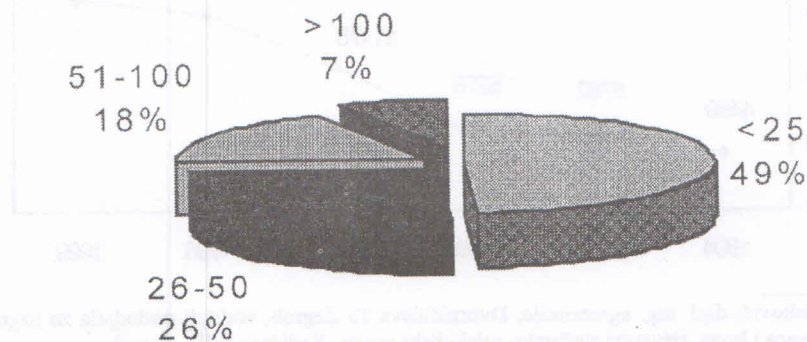
Broj grla unesenih u Upisnik uzgojno valjanih grla koza ima svoj blagi trend porasta, što je posebno važno jer se time stvara baza za uspješnu provedbu uzgojno-selekcijskog rada u cilju napretka cjelokupne kozarske proizvodnje (grafikon 1).

Grafikon 2. - BROJ UZGAJIVAČA UNESENIH U UPISNIK UZGAJIVAČA UZGOJNO VALJANIH GRILA KOZA OD 1997.-1999. GODINE

Usporedo s porastom broja uzgojno valjanih grla pod selekcijom raste i broj uzgajivača unesenih u Upisnik uzgojno valjanih grla koza (grafikon 2).

Grafikon 3. - VELIČINA STADA KOZA POD SELEKCIJOM TIJEKOM 1999. GODINE

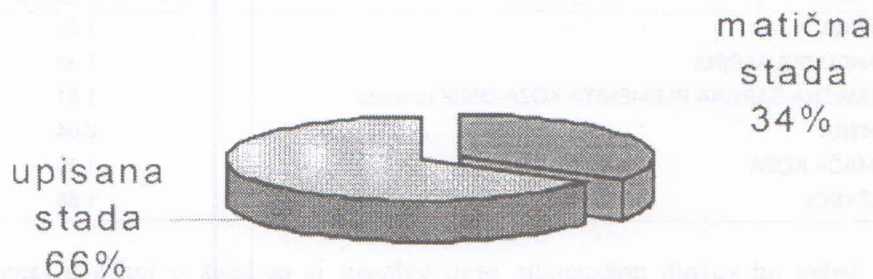

Veličina stada i u kozarskoj proizvodnji jedan je od pokazatelja opravdanosti te proizvodnje.

Veličina stada od 50 i više grla smatra se optimalnim brojem grla za rentabilnu proizvodnju, praćenje proizvodnih rezultata, prvenstveno plodnosti, mliječnosti kod mliječnih pasmina, te testiranja odabranih rasplodnih grla u "terenskim" uvjetima.

Iz grafičkog prikaza je vidljivo da je veličina stada najvećeg broja uzgajivača, njih 49%, do 25 grla (grafikon 3).

Grafikon 4. - MATIČNA I UPISANA STADA KOZA POD SELEKCIJOM

Tijekom 1999. godine izvršena je klasifikacija svih stada pod selekcijom na matična i upisana stada (grafikon 4).

U matičnim stadima prate se proizvodni rezultati za svako grlo u stadu (plodnost, mliječnost kod mliječnih pasmina koza), te se provodi performance test na odabranim muškim grlima.

U upisanim stadima prati se samo plodnost.

Tablica 1. - PASMINSKI SASTAV KOZA POD SELEKCIJOM U 1999. GODINI

Pasmina	Broj grla na dan	
	31.12.1998.	31.12.1999.
SANSKA	712	1084
FRANCUSKA ALPINA	7133	7578
NJEMAČKA ŠARENA PLEMENITA KOZA-DBEZ (smasta)	789	1053
BURSKA	45	93
DOMAĆA KOZA	6021	6385
KRIŽANCI	633	500
UKUPNO	15333	16693

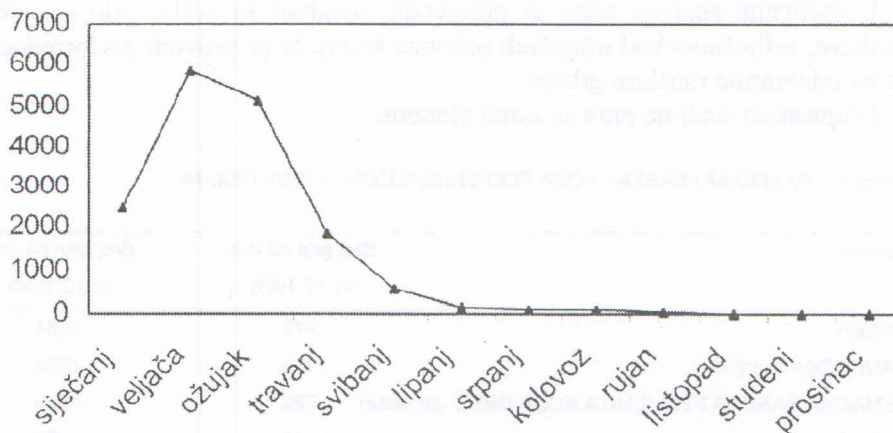
U Hrvatskoj što se tiče pasminskog sastava koza prevladavaju mliječne pasmine. Pod selekcijom značajne su 3 izrazito mliječne pasmine koza. Mesna pasmina zastupljena je samo s jednom pasminom. Treba ukazati na udio domaće pasmine koza (hrvatska bijela i hrvatska šarena koza) čiji je uzgoj značajan na planinskom i dalmatinskom području. Njihov uzgojni cilj je mlijeko-meso ili meso-mlijeko (tablici 1).

Tablica 2. - INDEKS JARENJA PO PASMINAMA KOZA POD SELEKCIJOM TIJEKOM 1999. GODINE

PASMINA	INDEKS JARENJA
SANSKA	1.46
FRANCUSKA ALPINA	1.39
NJEMAČKA ŠARENA PLEMENITA KOZA-DBEZ (srnasta)	1.61
BURSKA	2.04
DOMAĆA KOZA	1.19
KRIŽANCI	1.58

Jedan od važnih pokazatelja proizvodnosti je podatak o indeksu jarenja (tablica 2).

Grafikon 5. - OJARENA JARAD PO MJESECIMA U 1999. GODINI

Iz grafičkog prikaza ojarene jaradi po mjesecima vidljivo je da najveći broj jarenja bilježimo tijekom početka godine, dok broj jarenja bilježi nagli pad u drugom dijelu godine (grafikon 5).

Tablica 3: - LAKTACIJSKA PROIZVODNJA MLIJEČNIH PASMINA KOZA

Pasma	Broj zaključenih laktacija	Prosječna dužina laktacije (dana)	Prosječno mlijeka/kg	Prosječno masti %	Prosječno bjelančevina %
SANSKA	139	267.94	521.79	3.94	3.39
FRANCUSKA ALPINA	780	263.78	432.10	4.21	3.69
NJEMAČKA ŠARENA PLEMENITA KOZA - DBEZ (SRNASTA)	187	214.22	394.48	3.92	3.73

Tijekom 1999. godine pratila se laktacijska proizvodnja svih izrazito mliječnih pasmina koza (tablica 3).